

MARCIUS TIZENÖTÖDIKE.

Péntek

62. szám.

Pest, majus 26. 1848

Nem kell táblabíró politika.

April 10. kezdve e lap hetenként hatszor egy közép nagyságu iven fog megjelenni, és posta útján is megrendelhető.

Előfizetési ár:

April 10-kétől június végeig, Budapestén, házhordással 2 ft. 30 kr., vidékre postán borítékban 3 ft. 30 kr.

April 10. september végeig félévre: Budapestén 5 ft. Vidékre postán borítékban 6 ft.

April 10-étől december végeig három évnegyedre:

Budapestén házhordással 6 ft. 30 kr., vidékre postán borítékban 8 ft.

Budapestén egy pengő forintjával, egy hónapra szóló előfizetést is elfogadunk.

Hirdetésektől egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyéért 3 kr. pp. fizettefik.

A bécsi történeteket senki sem érti.

Száz kéz, száz különböző érdekekben egymásra dolgozik. Jelenetek adják elő magokat, melyeknek nincsen értelme, vagy az előbbienektől annyira elútnak, hogy azokból kiigazodni teljes lehetetlen.

Mit mondjunk olyan népről, melly erejének érzetében azért kél fel, hogy országgyűlése csak egy kamarából álljon.

A világ története megmutatta azt, hogy a felső házak soha sem akadékoskodhattak az ország elenében, vagy ha igen, akkor az alsó tábla a hibás.

Ott a hol az alsóház a népképviselőt alapján választott követekből áll, a miniszterek felelősek, s a táblahatározatai nem papír fogyasztás, mint eddig nálunk, ott a felső ház tetteleg meg van szüntetve.

Franciaországban a páirkámra nem volt más, mint egy politikai tudós társaság. Soha sem hallottuk, hogy egyesek, vagy a lapok csak kíváncsiak is lettek volna arra, mint fognak a páirkék ezen vagy azon tárgyban határozni.

Magyarország maga példa lesz rá idő nap előtt, hogy a felső tábla egy magától összerokadó használhatlan épület, és hogy arra agítálni, hogy légyen e felső tábla, vagy nem alig érdemes egy rossz dictio, egy még rosszabb hírlapi czikk.

Az felső táblának időnkben kilátásai csak a halál lehet. Ha mindenben követik az alsó házat, oda van függetlenségük, ha hallgatnak az alsó házra, azt teszik mint mindenki tehet, ha nem hallgatnak, ő rájuk sem hallgat senki.

Mult törvényhozásunk végén, alsó házunk egy

nap alatt mindenható lett. A karok és rendek (de régen nem hallottuk ezt a szót) a nemzetre csak ráfogtak, hogy azt képviselik, s még is mint hajolt meg a nyakas aristocratia, s a megrögzött bureaucratia!

Igy lett volna ez Bécsben is.

Annyi bizonyos, hogy azok, kik a mozgalmat előidézik, sokkal több ésszel bírtak, mint sem illy lényegtelen kérdések miatt zavart okozzanak, s kitegyék magukat annak, hogy a mozgalom leágyuztatván, minden a régibe essék vissza.

Bele kell tekintenünk a fátyol alá. Itt panszláv elemek dolgoztak.

A cél csak az volt, hogy Bécsre a revolutio szellemét erővel ráfoghassák.

Ezt pedig azért, hogy az uralkodó ház hagyja el a várost.

A cél most el van érve. Igaz az izgatók számításaikban megcsalatkoztak, a császár éjszak helyett a nyugatot választotta, a hiv tirolokat, kik ha még tiszser olyan hívek is, de igen gyengék arra, hogy mint anyaország a többi tartományoktól a főhelyiséget elragadhassák.

Mások azt hiszik hogy a mozgalom titkos vezetői a megbukott párt maradványa.

Es mint a következők mutatja ezeknek számlásaik sem alap nélküliek.

Bécs császár nélkül holt város. A császár el távoztával ismét egy nagy rész gazdag birtokos hagyta oda a várost.

Azt mondják hogy a marcziusi napok után harminczegy főrendű család költözött ki.

Bécs gazdagsága, jólléte és dicsősége tökéletesen egybe van forva avval, hogy a császár ott lakjék. —

Császár nélkül a Graben kövezetei közül fő fog kinőni.

Est tudja a bécsi nép, azért most már mindenfelé jajgatnak. Akereskedők és iparosok óbégatnak, átkozzák az új rendszert, a nyert alkotmányos jogokat ostobaságnak mondják — szóval gyönyörűen készül az út, mellyen a régi rendszer minden következményeiben vissza fogna jőnni.

A bécsiek a fejlődési házat minden áron visszakívánják. Ha a császár körül tovább is olyan táncosok lesznek, mint a kik most vele vannak, nagyon híhető, hogy visszajövetelére a feltétel a régi systema lesz.

Megköszönjük szépen...

Mi pedig magyarok, lássunk körül, mi vár ránk.

Nektünk senkire sem lehet támaszkodnunk.

Legyünk szövetségesek, de erőnket belül fejtsük ki. A mi alkotmányos ügyeinkre, ha Bécsbe a régi kormány visszajő, csak olly veszély, mint a prágai combinatio, a szláv császárság.

Vigyázzunk magunkra. Mentsük meg magun-

kat, mert ha magunk nem mentjük meg, az isien sem ment meg.

Tessék a tényekből megítélni a kormány párt politikáját.

Pest, május 26.

Néhány nap mulva az erdélyi országgyűlés meg lesz nyitva.

Erdély nevezete megszünik. Magyarországra mintegy örökségképen egy nagy és sok természeti előnyökkel megáldott terület esik.

Azonban, hogy ezen új szerzemény valóságban is átjő, hozzánk még mindig kétséges.

Kétséges, mert attól függ, ha valjon ellenségeink, az unio kimondása napján eljöttnek hiszik e a napot, mellyben régi terveiket egyszerre kivihetni remélik.

Erdélyben az unio sorsáról két hatalom határozhat, az országgyűlés s az oláhság.

Az országgyűlés nem más, mint egy pár száz ember. Az oláhság egész Erdély.

Kormányunk az erdélyi országgyűlés nélkül maga is végrehajthatná az uniot de az oláhság nélkül sem az erdélyi országgyűlés, sem a mintek.

Emlékezzünk vissza: mit tett a nép József alatt Mint állott fel tömegben, mint akarta Magyarországot is elárasztani.

Az erdélyi országgyűlésen az unio keresztül fog menni. Ezt többektől hallottuk, kik a viszonyokat ismerik s kik mint követek vagy meghívottak a gyűlésben határozni fognak.

Kolosvárra az ország minden részéből számosan készülnek. Az utolsó napokban egy mozgalom, s az országgyűlés népgyűléssé változhatik.

A dolgok rendes menetében, a szabadelvű párt maga is kivihet mindent.

Az országgyűlés egy felkiáltásban mondja ki az uniot. És többet nem. Semmi formalitások, semmi deputatiok Puchner uram ő kegyelméhez, mert szerintök jelenleg nem törvényhozásról van szó. Arra, hogy egyesüljünk nincs articulusra szükség.

Az ügyhez hozzá szólani e három tényezőnek van joga.

A magyar országgyűlésnek, az erdélyinek, s a magyar királynak ki az erdélyi fejedelemmel ugyan azon személy, ugyan azon egy meggyőződése.

A magyar országgyűlés s a király már kimondta határozatát. Erdélynek csak egyszerűen hozzá kell járulni,

Az országgyűlésen bajtól nem lehet félni, a mult erdélyi diaetai sok királyi hivatalos le van verve, amegyéből s városokból mindenünnen szabad elvű követek vannak választva.

De a nép? Mit teszünk az oláhokkal ha ellen-

ségeink e népet elámitva a végrehajtást akadályozni akarnák.

És a ki az oláhokat ismeri, tudni fogja, hogy őket mennyire ellehet ámitani. Mennél csodálatosabb mennél inkább paradoxum a hír, annál nagyobb hitelt adnak annak.

A köznép papjának vagy a falubeliek közül egyik tudakosabbnak úgy hisz, mint az evangéliumnak, ellenben a kaputosoknak soha sem.

Attól félnek, hogy megcsalják őket, miután mindeddig az urak nem is tettek egyebet, mint hogy őket csalták.

Ha kormányunk ezeltől kevés idővel annak módján elkezdette volna Erdélyben azt hintegetni szét, hogy Pesten a magyar nemzetnek saját kormánya van, hogy ezen kormány s a mi országgyűlésünk mindazokat, kik hozzánk kívánnak csatlakozni, szabadsággal s az urbériség elengedésével ajándékozta meg, most kevésbé kellene rosztól tartanunk.

Mindez azonban nem történt meg. A ministerium azzal vigasztalhatja magát, hogy az efféle nem tartozik köréhez, ő csak nem fog izgatni.

Pedig a jó ügy miatt, különösen, midőn oly emberekkel van dolgunk, kiket rendes uton nem capacitalhatunk kissé le lehetne szállani a bársony karszékekről.

Erdély unioja az oláhok hozzájárulása nélkül oly munka, mellyhez kezdeni sem kell.

Az oláhokkal együtt országunkra nézve a legnagyobb haszon.

És ez megtörténhetik, ha még másoktól nem vagyunk megelőztetve.

A belásfalvi minapi demonstratio még nem fejlődött ki azzá, mivé azt az izgatók tenni akarták.

Az alkotmányos nemzetiség alatt ők még most nem értettek diplomaticai nemzetiséget, az oláhok legderekkab része szereti a magyart, nem szereti a ráczot, a németet pedig guny tárgyul használja.

A kormánynak első kötelessége legyen hatni tudni az oláh papokra és tanítókra. Lassanak azok a Magyarhoni kapcsolatban magokra nézve elömenetelt, s akkor aztán nem kell félni.

Az oláh derék becsületes, igénytelen jószívű ember s ha vele jól bannak velök elboldogulhatni.

Május 26.

Még lesz valami bejölünk!

Keblünkben újra éled a remény, a veszélyek kevésbé erőseknek tetszenek, s hazánk szép jövőjéről hitünk erősödni kezd.

Még van a magyarban önzéstelen lelkesülés, a hon érdekei iránt, még nem aludt ki sziveinkből a láng, melly minden nemes és magasztos ügy mellett fellobog, s nem mondathatik el — hála az egeknek — fajunkról, hogy az „amor sceleratus habendi” jellemvonásai közé tartozik.

Még jöni fog, mert jönni kell

Egy jobb kor, melly után

Burgó imádság epedez

Százezrek ajkán.

Reményünk újbóli felvirulásának, hitünk elédésének alapja azon lelkesedésben van, mellyel hazánkfiái a toborzás és adományozás iránt viseltetnek.

A toborzás igen jó sikerrel halad elő, s mint

hallatik, vidéken még nagyobb rokonszenvet költ, mint fővárosunkban.

Melly helységek majdnem egészen fegyverforgásra ajánlkoznak. Czegléden — például — a lakosság két harmada kér fegyvert, s így van országszerte.

A magyar megmutatá, hogy ereiben az ősök vére foly, melly a honért kiomolni minden pillanatban kész, a magyar tanubizonságot tesz, hogy inkább szeret dolgozni, foglalkozni — ha egyébel nem szablyával — mint henyélni és tétlenségben élni.

A kivivott önállás érzete járta át polgártársaink kebleit s lelkeiket a szabadság szelleme szállta meg, mert lelkesedésök valóban szép és nagyszerű. —

A haza oltárára áldozatokat vinni siet mindenki. A gazdag ezeret, a szegény egy fillért viszen, mindkettő szívesen örömmel áldoz, mert azt a közjóra teszi.

E hon nem koldul. E honnak alamizsnára szüksége nincsen.

Az anya — ha megszorul — méltó joggal kívánhatja fiaitól, hogy ők, kik emlőin nevelkedtek, kiket szorongás és ezer gondok közt ápolt és táplált, kiknek nemcsak életet, de aránylagos vagyont is adott, gyámolítsák és támogassák erkölcsileg és phisicailag, védői és őrei legyenek fenyegetett napjainak.

Ez nem koldulás, ez méltányos visszakövetelése a reájok fordított roppant nevelési tőke csekély kamatjainak.

És e hon fiai értik ez állásukat. Mint jó gyermek viszik anyjoknak mind azt, mit nélkülözhetnek, s míg a dicső szülő körül egy kiszámíthatlanul erős és szüntelen növekedő hadseregnek karjai emelkednek fel védőleg, mellette két hegygyő alakult az összehordott kincs.

A férfiak leoldják aranyos öveiket, oda vetik kardjaiknak kövektől tündöklő hüvelyeit, s meztelen aczéllal állnak őrt mellette.

A nők odaadják ezüst kanalaikat és toilletteik arany csecsebecsét; egyszerűen öltözködnek, mert szégyenlenek — Rottenbiller szavaiként — arany és ezüstben járni akkor, midőn rá a honnak szüksége van.

Illy általános illy nagyszerű lelkesedés minden felől, és ezért éled kebleinkben a remény, ezért virul fel a hit hogy:

Még lesz belőlünk valami!

Csernátoni.

Május 26.

Erdélynek — hihetőleg utolsó — országgyűlése pár nap mulva megnyílik.

A feltétlen unio kimondatását mi kétségtelennek tartjuk, bármennyire dolgozik is a szászok közt Rosenfeld, s bármilly képtelen czikkeket is írjon a Budapesti Híradó ellene.

Mit is tehetne mást Erdélynek magyar és székely többsége?

Nem uniólódni tán azon reményben, hogy az urbériségeket még tovább is megmenthetik?

Azon nap estéje mellyben az erdélyi országgyűlés unio és urbériségek eltörlése nélkül szétoszlik egy gyászos este leend Erdély földes uraira nézve.

Az urbériségeket most egy isten sem volna képes tovább fentartani, ezek megszűnnek unioval meg a nélkül; csak hogy unio nélküli megszűnésök vérrel leend pecsételve.

Magyarország Erdélyben tagadhatatlanul igen sokat nyer.

Nyer erkölcsi és nyer anyagi erősödést nyer egy természeti kincsekre nézve — aránylagos kiterjedésben párhuzamos országot, s nyer — mi földolog — valódi elegyületlen magyar elemet, melly moralis súlyát mint külsőleg látható erejét hatalmasá teendő.

De ne higgye Erdély, hogy ő kevesebbet nyer. Erdély sokkal többet nyer, mert nemzeti lételet biztosítja.

Mint nagy fejedelemség csak a sors különös kedvezésének s az europai mesterkélt fentartott általános békének köszönhető, hogy léte vagy nem léte felett ellenséges szablyák nem határoztak, hogy hegyeit muszka bérben álló oláh vagy török csapatok nem száguldák be pusztítva és rabolva. —

Most azonban az europai békének mesterseges kártyaháza egybeomlott; Bellona szövetség lobog mindenfelé, s harci indulók hangoznak nyugotról és keletről, délen és éjszakon.

Mi lenne most Erdélyből, ha magára maradna, ha független (!) és saját (?) kormánnyal akarna szerencsét próbálni?

De hagyjuk ezen feltételezett lehetőségeket; hiszen Erdély józanabb és nagyobb részének szemei elébe nem szükség a jövőnek szomorú és rémes képeit tartani, hogy az unio szükségéről meggyőződjenek. Az unio kebleiben él s annak első élettöze fentartója az öntudat, hogy általa fajunk — melly két felé nyomorgott — egy hatalmas egészet teend, mellynek jövője dicső fog lenni.

Hisszük hogy mire lapunk Kolosvárra ér, az unio már kimondatott; mert képtelenség volna azt gondolni is, hogy a k. leirat pontjai, a kiszabott sorozat szerint tárgyalassanak.

Unio első és utolsó pontul, a cancellárt és k. táblai elnököt majd majd megválasztjuk.

Mikor a füz virágozik

S a vén asszony bogározik.

És ha kimondatott az unio, kérjük oszoljanak szét, és egyesüljenek egész létekekkel és minden erővel. —

Más szókkal: engedelmesskedjenek feltétlenül a magyar ministerium rendeleteinek, támogassák és erősítsék azt minden módon; és e nemzet nagy leend, s e hon elfoglalandja végre hozzá illő helyét az europai nemzetek családkörében.

Csak unio és öt évi béke kell Magyarországnak, hogy az alkotmányosság érzete, az új institutiók lelke mindenkit átjárhasson; hogy minden polgár érezhesse mit tesz az, egy szabad és nagy nemzet tagja lenni, és büszkén tudhassa mondani: én magyar vagyok.

Csak unio és öt évi béke, s honunk erős lesz magában s erős lesz külvészélyek ellenében.

Öt év után jöhet a harcz és háboru, mi nem fogunk félni, mert karjaink egy kifejlett és minden egyes honpolgár által értett szent ügyet fognak ellene áhatatlanul védeni.

Isten veled Erdély — örökre!

Csernátoni.

A P. Hírlapból.

A végett küldettünk ki a ministeri tanács által: hogy a május 10-én este elkövetett véres botrány iránt vizsgálatot hajtsunk végre.

Miként kezdtek, folytattuk s fejeztük be a vizsgálatot, nyilvánosan tartott négy ülésünkben: magtatszik ide rekesztett 33 lapnyi jegyzőkönyvből s hozzászolt 88 oklevélből.

Melleyekből rövid kivonatban előterjesztjük az esetet; — miként t. i.

Már május 9-én híre levén Budán, hogy b. Lederer főparancsnoknak macskazenét csinálni jönek Péstről: Gr. Zedtvicz őrnagy b. Lederer segéde, parancsot adott Cerini főhadnagynak, hogy a lovas patrót azon éjjel a várban járassa.

— Rosti gránátos cadetnak pedig, hogy azon este 12 legényrel b. Lederer kapujához jöjjön. De azon éjjel semmi sem történt.

Május 10-én ismét híre jövéa a macskazenének; esti 9 órakor parancsot küldött b. Lederer, Artber kapitány által a gránátos kaszárnyába: hogy félszázad jöjjön a fegyvertárba.

S ezen félszázadot b. Lippe főhadnagy el is vezette oda.

Ugyancsak a fegyvertárba érkezett Cerini főhadnagy is 25 vasas lovassal; mint ő állítja, Sebes kapitány s térparancsnok rendeletéből; mit azonban Sebes kapitány el nem ismer.

Magok, b. Lippe és Cerini főhadnagy, elismerik, hogy nekik a néppel miként leendő bánásra semmi specialis utasítás nem adatott.

E közben érkeztek Perczel Móríc és Hajnik Pál ministeri rendőrtanácsosok b. Lederer parancsnok lakához s szólni kívántak vele, de segédüztjei által nem bocsáttattak hozzá; kérdezvén pedig, ha valljon a katonaság részéről tétettek-e valami intézkedések: b. Lederer adjutánsaitól semmi feleletet sem kaptak.

B. Lippe főhadnagy a fegyvertárban legénységével fegyvert ültetvén, egy közlegényt állított ki a fegyvertár szögletére, hogy neki a nép érkezéséről hirt vigyen.

S a mint ezen űr a nép érkezteről hirt vitt a fegyvertárba: Cerini főhadnagy, kivezette a lovasokat a gróf Sándorház elébe, s fölállította b. Lederer lakával szemközt.

B. Lippe pedig a gyalogságot vezette ki a fegyvertár fala mellett az akácfák alatt az utcára „in die palanco“ parancsszóval.

S a mint fütty elkezdett vagy 30 egyén által, a lovasság azonnal kivont karddal trappolt a népre; a gyalogság pedig szögzett szuronnal nyomult rohamra vert dobszó alatt, s a Györgytérre felkanyarodott.

És a nélkül, hogy akár a polgári rendőség, akár a katonaság által szótoszlásra szólított volt na föl a nép: a lovasság karddal vágta s lóval tapostatta, a gyalogság pedig szuronyozta s puskaagrával verte nemcsak a füttyülöket, hanem az utcán nézőket s járkelőket is, különbség nélkül, sőt még a házakba menekülteket is üldözte és sebeitette.

Midőn a színház-utcán a vizkapu felé futó népet Lippe gránátosai kergették, a kut mellett találkoztak szembe azon katonákkal, kiket a főrhelyről gr. Zedtvicz őrnagy parancsára Csebász főhadnagy vezetett, s kik előbb a viz kapunál a népet már lekergették.

A fejevári kapu felől nem jött katonaság Lederer lakafelé a főrhelyről; noha gr. Zedtvicz nyilatkozatában azt állítja.

A lovasok közül pedig néhány egész a casinóig kergette a futókat.

Kardvágás által okozott seb van 9; — szurony által 7; — lópatkó által 4; — puskaagy által, vagy másként okozott zuzás s apróbb sértés számos; — s van egyén, ki fejére két kardvágást, ágyékába egy szuronyzurást s hátán lópatkótól sebet kapott; — azonban csak háromnak sebe életveszélyes; — még egy sem halt meg.

A nép szétkergetése után b. Lippe főhadnagy b. Lederer főparancsnok laka elébe állítá föl katonáit, s a rendőri tanácsosokat onnan fegyveres erővel utasítá el.

Miután pedig az egész zászlóalj — gránátosság — s olasz sorkatonaság is kiállított a György-térre: b. Lippe és Cerini főhadnagykatonáikat a fegyvertár udvarára ismét vissza vezették, s vitéz magok viseleteért őket megdicseérvén, b. Lippe kiosztotta köztök azon két akó bört, melyet gr. Zedtvicz őrnagy vétetett.

Ezek szerint tehát a vérengzésnek közvetlen okai voltak s azért felelősek: Cerini és b. Lippe főhadnagyk, kiknek a nép fegyverrel leendő megtámadására senkitől parancsuk, specialis utasításuk, nem levén, tulmentek azon általános rendszabályon, miszerint a katonaság csak akkor használhat fegyvert, ha a nép által megtámadatik; — s ámbár nekik a nép ellent nem állott, mégis vagy parancsolák vagy elnézék katonáiknak, hogy az ellentemállott népet fegyverrel rohanják meg, sőt ezen kihágásért katonáikat borozásközben még meg is dicseérték.

De közvetve felelős b. Lederer parancsnok is, egyrészt azért, hogy a haza védelmére parancs alá adott fegyveres erőt saját személyes ügyében használta, a nélkül, hogy erre, az ország kormányával megbizott ministériumtól utasítása, — vagy csak engedelmé is lett volna; másrészt pedig azért felelős, mert a fegyveres erőt nem laka előtt, hanem elrejtett helyen állította föl s annak sepeciális utasítást nem adott; mi által a vérengzés nemcsak meg nem elöztetett, hanem előidéztetett.

Mi tehát a leirt szomorú eseten okulva, szükségesnek látjuk, hogy a ministeri tanács rendeletet bocsásson az egész katonasághoz, mellyben meg legyenek határozva az esetek, mellyekben, s a módok, miként használhassa és tartozzék használni bármily fő- vagy alparancsnok-tiszt a rendelkezése alatt álló fegyveres erőt.

Még csak azt említvén meg a ministeri tanácsnak, miként a gránátos katonaság közül Rosti cadett, Szentpéteri altiszt s Kolinek közvitéz ellen, nagy ingerültség van a kaszárnyában, jegyzőkönyvünk utolsó pontja szerint a miatt, hogy ezek az esett némelly pontjaira nézve eltérőleg valottak a többi gránátosoktól; — továbbá, hogy azon három egyén, katonai kihágás miatt van bezárva; míg a közönség azt hiszi, hogy nyiltantett vallomásaik miatt büntettetnek; mi tehát célczérűnek véljük, hogy mind a kaszárnyában levő ingerültség megszüntetése, mind a közvélemény megnyugtatása tekintetéből ezen három egyént a most alakuló nemzetörséghez tésse át a hadminister.

Végre kívánatos, hogy a május 10-ki esetben érdeklettek nézve szintolly gyorsan mond-

jon ítéletet a bíróság, mint a vizagálat történt. — Aláírva Zoltán elnök, Farkas János jegyző. stb. stb. —

Halljunk ellenvéleményt.

Pukolay a Marcius 15-ke 61-dik számában azt írja, hogy az 1848. IX. t. cz. 5. §, melly szerint olly földbirtokos ellen, kinek birtokához urbériség volt kötve, csupán kereskedési viszonyokból eredhető váltók iránt lehet birói eljárást intézni, igazságtalan. — S ennek okául felhozza, mikép

Az általános betáblázás biztosítékot nem nyújt. Pedig ez nem áll. Az 1840. XXI. t. cz. 20 és 21 §§-ai biztosítják a hitelezőt általános betáblázásoknál is. Világosan ki van itt mondva, hogy a vevő a betáblázott hitelezőket megvételkor tudósítani tartozik, különben azok a vagyont továbbá is terhelni fogják. Továbbá ugyan ezen t. cz. 19. §. szerint szabadságában áll, mindegyik hitelezőnek a megyékben is specialis betáblázást eszközölni.

Kár tehát ezen országgyűlési rendeletet annyira ócsárolni, s kár, különösen a szegény földbirtokost, olly vérszopónak nevezni, ki a zsidón is tul tesz, s kár különösen a törvényszékek nézeteit is megelőzve, ezekre a táblabíró politikát reátolui, ha P. polgártárs véleménye szerint nem ítélelnének. Mert erről az ember azt is gondolhatná, hogy illy kifejezésekkel a törvényszékek valamely nézetnek elfogadására kényszerítetni fognak.

A szegény földbirtokoson Magyarországon a váltótörvény 8 esztendő óta, mintegy finoman kiszámított elszegényítés rendszer nehezkedik, azt se tudta hanyadán van, mikor ugy bele kevertetett a geschäftekbe, hogy semerre snmminemű becsületes kiszabadulás sem lehetett. Mi csudá aztán, ha némellyek látván, hogy a törvény maga olly mostohán gondoskodik róluk, életük megmenthetéseért nem szabados módokhoz is nyultak?

A földbirtokosnak épen olly kedves existenciája, mint a kereskedőnek. S ha megszorít, akár-mellyik is egyformán használja a törvények hiányait, a törvényszékek kedvezéseit, stb. megmenthetéseére. A földbirtokost ezen elszegényítés-systema időszakának 8-dik évében, most egy újabb veszteség éri, elveszti urbéri birtokát. A veszteség olly hirtelen jött, mintegy szélcsapás. A segély tehát lehetetlen, ha még rögtön birói végrehajtással is lehetne őket sanyargatni, akkor bizonyára, addig míg a nemzeti hitelbank felállítatik, míg ebből kármentesítettnek, egynek sem maradt volna semmije. Aztán tudja-e, de és hogy is ne tudná, hogy Magyarországon készpénz nemlétében, árveréseken hogyan szokott a fekvő jószág pazaroltatni? becsárnak rendesen harmadrészt adják meg. S eddig legalább azon gyakorlat állott, hogy az ősiségnél fogva az illy potyán eladott jószág visszaszerezethetett, de már most az ősiség is elvileg eltöröltetett, hát mit gondol P. ur, mivé lett volna ezen egy év alatt a földbirtokos?

Mikor a váltótörvényt behozták, mindig félt a magyar tölc, hogy nem neki való lesz ez, és ezen aggodalmában azt mondta, hogy saját váltókon nem akarja megengedni, hogy magát kötelez-

hesse. De mi történt? reászedték a szegény magyar, mert egy §-ban, melyet ő bizonyosan nem értett, azt csuszatták be, hogy az idegen váltót saját rendeltre is ki lehet adni. — S lám e §-nál fogva az uzsorások bele csimpajkosztak a földbirtokosba, s 8 év óta vérét szívják.

A földbirtokos — nem mind nemes és nem is mind táblabíró — mit tehetett, engedett; a tőzsérek aránylag keveset vesztek. Különösen a háziurak, kiknek oly szép kapitálisai vannak, semmit: miért támadjuk tehát meg mindenfelől csak a földbirtokost? S miért mondjuk, hogy ezek már a törvény paizsa alatt fognak lopni rabolni? Én meg nem foghatom. Mint fentebb megmagyarázám, mindegyik hitelező betáblázással magát biztosíthatja.

Hogy a törvény a kereskedési viszonyokból származó váltókat megkülönböztette, evvel csak azt mondotta ki, hogy ezt tenni, már az 1840-ik váltótörvény is kívánta. S ha már most egy évig az oklevéll bizonyítás elve nem nagyon szigorún fog is alkalmaztathatni — azt illy átalakulások küszöbén igen kétszerű és mellékes dolgoknak tekinthetjük. De hogy ez igazságos, azt P. ur ha kezét szívére teszi, maga sem fogja tagadhatni. A valódi kereskedési viszonyból eredt váltó, melyben különböző a kelet helye a fizetés helyétől, első tekintetre megismerhető, tehát illy objectióknak különben sem lesz kitéve. A többi váltók iránt pedig tisztelet becsület nekik, én bennem azon praesumptio van, hogy a fertelmes uzsorával teljesek a milly uzsorának egy évi megszorítása miatt, bizony el nem vész a világ.

Én nem ohajtok halált a hitelnek de a földbirtokosnak sem.

Keresztszegi.

Kérdés a közoktatási ministerhez.

A Pesti Hírlap 53-ik számában olvasunk a közoktatásügy-ministerium részéről egy hivatalos tudósítást, melynek következtében 12 önkényt vállalkozó egyén valláskülönbség nélkül a porosz tanító képezdékbe két évre közöltségen kiküldetik. E végett felszólítatnak a hazának bármely vallású ifjai, hogy szándékaikat f. évi június 30-ig adják be. Mi azon felszólításnak nagyon örvendettünk, hogy ez oly nagy általánosságban van, mert láttuk, hogy a minister ur a nevelési ügyet egész fonosságában felfogta s figyelmét minden valásra fordítja.

Ezen felszólítás következtében egy a szükséges kellékekkel ellátott zsidó elment a minister urhoz s kérdé valljon ő, mint zsidó, szinte benyújthatná-e szándékát? s halljuk a liberalis loyalis minister ur feleletét: „E tekintetben én nem határozhatok, hanem ez összes ministeriumnál majd e kérdést szőnyegre hozandom.“

Kérdjük a közoktatási ministeriumot, minek ígér valamit, mit teljesíteni nem szándékozik? Minek szabadelműséggel dicsekedni, ha tettelesen gyakorolni nem akarja? Vagy tán a „valláskülönbség nélkül, bármely vallású“ szavak alati csak a bevett vallásokat érti?

Igaz, mi prokátornemzet vagyunk, s hozzá szoktunk ugyanazon szavakból különböző értelem kihozni, s isten látja lelkünket! a „valláskülönbség nélkül, bármely vallású“ szavakból bevett vallások értelmét kihozni csakugyan nem birtuk.

Koller Ferencz ur megkeresett minket e következő sorok közlésére.

Polgár szerkesztő!

Ön becses lapjának 54. számában parányiságomra vonatkozó csipős cikkecske olvasható.

A definitio mint van elleneim étvágyát jó formán nevelheti, szabad legyen igazolásomra következőket felhozni:

Az időben, midőn a kimúlt rendszer a királyi városokban befolyást gyakorolt, a hivatalnoktól oly politikai hitvallás követeltetett, minőt az említett rendszer jónak talált.

Illynemű állás nehézségéről ítéljenek az illetők.

Hogy én oly desperatus servus humillimus lettem volna, mint az 54. számában olvasható, tagadón, sőt kivatkozok az 1848. országgyűlés iratai között feltalálható kézmű-rendszer című művemre, szabadelműsége felett ítéljen a közvélemény.

Hogy a bukott kormányánál többször megfordultam igaz, mint a város küldöttje vagy országgyűlési követ, de tiszta lélekkel mondhatom, hogy hivatalt nem kértem soha.

A felhozott párbeszéd hamis, azt, ha egészségállása organummal bíró republicanus is hallotta; lehetetlen többet tudnia, mint: „ha a mostani (általam tiszta szándokkal pártolt) ministerium, a republicanus párt által idő előtt megbukik, könnyen visszatérhet az előbbi schlandrián.“

Mi a hivatalvadászatot illeti, arra felelői feleleges, az idők és viszonyok változtak mai világban, tisztviselőket a közbizodalom nevez.

Záradéku, egy száraz megjegyzést, mielőtt valakit megítélni akarunk, mindéig azon állásba helyezük magunkat, a minőben van az érdekelt, ki felett a pálcát akarjuk eltörni.

Fogadja őszinte tisztelemet, ha igénytelen soraimnak lapjába helyt adand. Polgártársam Koller Ferencz.

Szarvasról írják.

Polgár szerkesztő!

Önök ugyan megadják, ha nem vigyáz: oldalbördájára.

Szarvason a Híradó egyik országgyűlési levelezője van megbízva önnek nyakát szegni.

Ez, mint hiszi, már sokra vitté.

E napokban Gyula, Csaba, Békés és Szarvas néhány képviselői, gyűlést tartottak, s megállapodtak: hogy önt a négy város nevében megválasztják. És pedig roppant tömeg volt: ön ellen: ötálm mindenik városban 25 ember.

De egy sokkal nagyobb rész egészen másként gondolkozik.

S ezen résznök tagjai, mihelyt a királyi városban félrevonulásának híre hozzák érkezett, nagy számban összejöttek s egy felszólítást készítettek, mely kiayomatva szerkesztét küldetni határozott: felszólítatnak beane a városok apoználi követválasztásra s az országgyűlés megkezdésére akár jön a ministeriumtól rendelet, akár nem. (U)

Ezen felszólítás szétküldése azonban elmaradt, mert a vidéki izgatottság egy is siettetni fogja az országgyűlést.

Még sok czífrát és furcsát jelenthetünk Szarvasról, szólhatnánk az itt esett macskakörmőről, a helybeli pap izgatásairól; de mindezek sokkal kisszerűbbek, hogy sem illő helyet foglalhatnának Marczias 15-kében.

Isten önnel.

 Magy. közép-ponti vasut.

Naponkinti indulatok 1848-dik Majas 20-tól Augusztus végeig.

A t. cz. utazók kéretnek, sziveskedjenek legalább egy negyed órával az elindulás előtt a pályaudvarban megjelenni.

Pestről Szolnok felé	személyvonat reggeli 6 órak.
" "	tehervonat délben 11 ó. 45 p.
" "	személyvonat délután 2 ór.
Szolnokból Pestre.	Tehervonat reggeli 3 óra
" "	45 perc.
" "	Személyvonat reggeli 6 óra
" "	25 perczkör.
" "	Személyvonat délután 2 óra
" "	15 perczkör.
Pestről Váczfelé	reggel 6 óra 30perc.
" "	délután 2 óra 30 "
" "	5 " 30 "
Váczról Pestfelé	reggel 8 órakor
" "	délután 4 "
" "	7 "

Megjelenik e lap **minden este** Előfizethetni e lapra Pesten a Beimel-féle nyomdában (Al-Dunator Piaristák épülete) és Emich Gusztáv könyvkereskedésében. — A vidéken a postahivataloknál. **EGYES SZÁM ÁRA 3 kr. pp.**